Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1098/2009, ECLI:CZ:NS:2011:25.CDO.1098.2009.1

Číslo: 141/2011

Právní věta:

Pojistitel, který v souvislosti s dopravní nehodou poskytl poškozenému vlastníku vozidla z titulu pojištění majetku pojistné plnění, vstoupil do práv poškozeného a získal právo na přímé plnění z garančního fondu, jestliže odpovědná osoba neměla v době dopravní nehody sjednáno povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Promlčecí doba tzv. postižního práva vůči škůdci počíná České kanceláři pojistitelů běžet od proplacení odpovídající částky pojistiteli z garančního fondu, nikoliv od poskytnutí pojistného plnění poškozenému pojistitelem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.05.2011

Spisová značka: 25 Cdo 1098/2009

Číslo rozhodnutí: 141

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pojištění majetku, Pojištění odpovědnosti za škodu

Předpisy: 7 předpisu č. 168/1999Sb.
§ 24 odst. 2 písm. b) předpisu č. 168/1999Sb.
§ 24 odst. 3
§ 813 obč. zák. ve znění do 31.12.2004

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 7. 8. 2008 k odvolání žalovaného potvrdil rozsudek ze dne 16. 11. 2007, jímž O k r e s n í s o u d v Olomouci uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 133 176 Kč s příslušenstvím (žalobu pravomocně zamítl vůči původně žalovaným J. D. a M. D.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení; odvolací soud rozhodl též o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně, že dne 23. 2. 2003 způsobil žalovaný při řízení motocyklu zn. Suzuki 600 bez registrační značky dopravní nehodu, při níž poškodil osobní automobil Renault Megane ve vlastnictví K. H., jemuž na náhradu věcné škody na vozidle poskytla pojišťovna G., a. s. (dále též jen „pojistitel"), z jeho havarijního pojištění pojistné plnění ve výši 121 069 Kč. Protože nehoda byla způsobena motocyklem, k němuž v době dopravní nehody nebylo sjednáno povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu

způsobenou provozem vozidla, žalobkyně pojistiteli předmětnou částku dne 5. 9. 2003 uhradila z garančního fondu. Odvolací soud se ztotožnil s právním závěrem soudu prvního stupně, že žalovaný je osobou bez pojištění odpovědnosti, za kterou pojistitel nahradil poškozeným škodu na vozidle, a podle § 24 odst. 8 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (dále též je „zákon"), má žalobkyně právo na regresní náhradu za částku, kterou vyplatila pojistiteli z garančního fondu. Nárok není promlčen, protože žaloba byla podána (dne 1. 6. 2006) před uplynutím obecné tříleté promlčecí doby (§ 101 obč. zák.) počínající běžet dnem následujícím po dni, kdy žalobkyně poskytla plnění z garančního fondu.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., a jako dovolací důvod uvádí, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.); zásadní právní význam přisuzuje řešení otázky, zda pojistitel, na nějž v rámci zákonné cesse podle § 813 obč. zák. přešlo právo na náhradu škody, má právo požadovat vůči České kanceláři pojistitelů plnění z garančního fondu. Podle dovolatele si poškozený K. H. zvolil možnost přijmout plnění podle pojistné smlouvy o havarijním pojištění, ač mohl požadovat i plnění z garančního fondu. Jestliže tak učinil, na jeho pojistitele přešel nárok na náhradu škody vůči tomu, kdo za ni odpovídá; pojistitel neměl nárok na plnění z garančního fondu, protože žalobkyně nebyla osobou odpovědnou za škodu. Pak ovšem nebyla povinna ani oprávněna pojistiteli plnění z garančního fondu poskytnout a nemůže nyní uplatňovat regresní nárok vůči žalovanému. Dovolatel vytýká odvolacímu soudu rovněž nesprávný závěr, že nárok není promlčen; v návaznosti na své vysvětlení charakteru jednotlivých plnění dovozuje, že promlčecí doba počala běžet již dnem 10. 4. 2003, kdy pojistitel vyplatil pojistné plnění poškozenému. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil spolu s rozsudkem soudu prvního stupně a věc vrátil Okresnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání s podrobným rozborem otázek aktivní legitimace a promlčení navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou – účastníkem řízení, řádně zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 a 4 o. s. ř., dospěl k závěru, že dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné pro otázku postavení pojistitele, který z pojištění majetku poskytne pojistné plnění za škodu způsobenou vozidlem bez pojištění odpovědnosti, a následných z toho se odvíjejících právních vztahů. Vzhledem k datu vydání napadeného rozhodnutí postupoval podle dosavadních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 7. 2009 – srov. čl. II, bod 12, zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., které v dovolání uplatnil jako dovolací důvod žalovaný, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. 168/1999 Sb., ve znění účinném do 30. 4. 2004, tj. v době pojistné události, Česká kancelář pojistitelů (dále též jen „Kancelář") poskytuje z garančního fondu poškozenému plnění mimo jiné za škodu způsobenou provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba

bez pojištění odpovědnosti. Podle odstavce 3 poškozený má právo uplatnit nárok na plnění podle odstavce 2 proti Kanceláři za stejných podmínek, za nichž by mohl uplatnit nárok na plnění proti pojistiteli (§ 9). Podle odstavce 5 věty první Kancelář poskytuje poškozenému plnění podle odstavce 2 za stejných podmínek, jako poskytuje pojistné plnění pojistitel (§ 6 odst. 2 a 3, § 7 až 10). Podle odstavce 7 věty první Kancelář má právo proti tomu, kdo odpovídá za škodu podle odstavce 2 písm. a) a b), na náhradu toho, co za něho plnila. Podle odstavce 9 Kancelář může na základě dohody výkonem působnosti podle odstavců 2 a 7 jménem a na účet Kanceláře pověřit člena Kanceláře.

V posuzovaném případě bylo zjištěno (správnost skutkových zjištění není dovoláním napadena a s ohledem na přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. ani dovolacímu přezkumu podléhat nemůže), že v souvislosti s dopravní nehodou pojistitel poskytl poškozenému vlastníku osobního automobilu z titulu pojištění majetku pojistné plnění. Protože žalovaný neměl v době dopravní nehody sjednáno povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, žalobkyně následně pojistiteli jím zaplacenou částku uhradila z garančního fondu. Jestliže nešlo o situaci, že by byl pojistitel pověřen Českou kanceláří pojistitelů k vyřízení případu, tj. k zajištění platby z garančního fondu, pak jím poskytnutá částka nebyla pojistným plněním podle zákona č. 168/1999 Sb., nýbrž pojistným plněním ze smlouvy o pojištění majetku (tzv. havarijní pojištění vozidla), a lze přisvědčit dovolateli, že došlo k tzv. zákonné cessi podle § 813 obč. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2004, tj. před novelou provedenou zákonem č. 37/2004 Sb., kdy pojistitel vstoupil do práv poškozeného, nikoliv ke vzniku originárního práva na tzv. postih podle § 24 odst. 7 zákona. Toto právo postihu vzniklo až České kanceláři pojistitelů dnem, kdy pojistiteli refundovala jím poskytnuté plnění, a to podle § 24 odst. 3 zákona, neboť pojistitel tím, že vstoupil do práv poškozeného, získal právo na přímé plnění z garančního fondu.

Pak ovšem platí, že tříletá promlčecí doba postižního práva žalobkyně vůči škůdci počala běžet ode dne, kdy z garančního fondu zaplatila odpovídající částku pojistiteli, nikoliv od poskytnutí pojistného plnění poškozenému pojistitelem, jak nesprávně dovozuje dovolatel; to ostatně dovolací soud vyložil již například v rozsudku ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1468/2007, publikovaném v Souboru civilních rozhodnutí NS pod C 7226.

Ze všech těchto důvodů je zřejmé, že uplatněné dovolací námitky nejsou opodstatněné a že právní posouzení věci odvolacím soudem je správné, je v souladu se zákonem i s dosavadní judikaturou dovolacího soudu. Protože tedy dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. není naplněn, není dovolání žalovaného důvodné a Nejvyšší soud je zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).